

Zakon

o draginskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbenecv, upokojenecv in upokojenk.*

Člen 1.

Državni uslužbenecv upokojenecv in upokojenk dobivajo razen osnovne plače (pokojnine) še draginske doklade po določilih tega zakona.

Draginske doklade so te: osebne doklade, stanovanjske doklade in rodbinske doklade. Višina osebnih dokladov in stanovanjskih dokladov se določa po višini plače (pokojnine) in po službenem kraju.

Člen 2.

Glede na osebne doklade se dele službeni kraji na pet krajevnih draginskih razredov, in sicer:

I. razred: Beograd, Zemun in Sušak.
II. razred: Bakar, Zagreb, Karlovac, Novi Sad, Pančevo, Senj, Split, Crkvenica in mesta v Srbiji in Črni gori.

III. razred: Veliki Bečkerek, Ljubljana, Maribor, Sarajevo, Sombor, Subotica, kraji v Dalmaciji razen Splita, kraji v Prekmurju, ostali kraji v Primorju in trgi in vasi v Srbiji in Črni gori.

IV. razred: Banjaluka, Belovar, Bihač, Vараždin, Gospić, Kočevje, Kranj, Logatec, Mostar, Novo mesto, Ogulin, Osijek, Petrovaradin, Ptuš, Sisač, Sremski Karlovci, Travnik in Celje.

V. razred: vsi ostali kraji.

Člen 3.

Glede na stanovanjske doklade se uvrščajo nekateri službeni kraji v tri stanarinske razrede, in sicer:

I. razred: Beograd in Sušak.

II. razred: mesta v Srbiji in Črni gori.

III. razred: trgi in vasi v Srbiji in Črni gori.

Ostali kraji niso uvrščeni v stanarinske razrede in ne gre jim stanovanjska doklada.

Člen 5.

Aktivni državni uradniki, nastavniki srednjih in strokovnih šol, stalni učitelji in stalne učiteljice, začasni uradniki ministristva za gradbo, ki so državljani naše kraljevine, uradniški praktikanti izven Srbije in Črne gore, avskultanti, supleniti, aspiranti, koncipienti, elevi in njim enaki dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

Letna plača	Krajevni draginski razred				
	I.	II.	III.	IV.	V.
do 2999	28	26	24	22	20
od 3000 do 4999	30	28	26	24	22
od 5000 do 7499	32	30	28	26	24
od 7500 do 8999	35	33	31	29	27
od 9000	38	36	34	32	30

Člen 6.

Vse ostale kategorije učiteljev in učiteljic, neukazni državni uslužbenecv (zvaniki) s stalno mesečno plačo in brez oziroma na službena leta in kvalifikacijo, policijski agenti uprave mesta Beograda in policijski agenti ministristva za notranje zadeve, službujoči pri komisariatih železniške policije, kvalificirani stalni delavci uprave državne tiskarne v Beogradu, vse kategorije poduradnikov, pisarniški oficijanti in pomočniki in vsi tem enaki dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

I.	Krajevni draginski razred				
	II.	III.	IV.	V.	
18	17	17	16	16	

Člen 15.

Državnim uslužbenecv in upokojenecv gre, če so v vojaški službi, ista osebna draginska

* Razglašen v »Službenih Novinah« kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca št. 54, izdanih dne 10. marca 1922. — Tu navajamo samo one člene, ki se tičejo učiteljstva; v celoti je objavljen zakon v »Uradnem Listu« št. 27. z dne 21. marca 1922.

doklada kakor v civilu. Če jim gre po činu v vojski višja doklada od doklade, ki jo uživajo v civilu, jim gre osebna doklada tega čina.

Hrana v naravi ali denarna, če pripada eni ali drugi teh kategorij, dokler so v vojaški službi, se odbija od osebne draginske doklade.

Člen 17.

a. Upokojenecv in upokojenk vseh kategorij, nastetih v členih 4. in 5. in 13., ki jim je pokojnina določena v kronah, dobivajo osebne doklade brez oziroma na krajevni draginski razred, in sicer:

do 2999 kron pokojnine po 14.— dinarjev na dan;
od 3000 kron in več pokojnine po 18.— dinarjev na dan.

b.

Upokojenecv in upokojenk vseh kategorij, nastetih v členih 6. in 7., ki jim je pokojnina določena v kronah, dobivajo osebne doklade, brez oziroma na krajevni draginski razred, po 10.— dinarjev na dan.

c.

Upokojenecv in upokojenk vseh kategorij, nastetih v členih 4. in 5. in 13., ki jim je pokojnina določena v dinarjih, dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

Letna pokojnina	Krajevni draginski razred				
	I.	II.	III.	IV.	V.
do 2999 dinarjev	13	12	11	11	11
od 3000 dinarjev	14	13	12	12	12

č.

Upokojenecv in upokojenk, vseh kategorij, nastetih v členih 6. in 7., ki jim je pokojnina določena v dinarjih, dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

I.	Krajevni draginski razred				
	II.	III.	IV.	V.	
11	10	9	9	9	

Člen 18.

Civilni in vojaški upokojenecv in upokojenk, ki uživajo osebno pokojnino ter so bili upokojeni po izvršetku popolnih službenih let, istotako aktivni in rezervni častniki, popolni invalidi, dobivajo draginske doklade iz člena 1. kakor aktivni uslužbenecv onega službenega mesta, s katerega so bili upokojeni, odnosno spoznani za popolne invalide.

Člen 19.

Osebe, ki dobivajo iz državne blagajne milostno oskrbino ali življenjske rente, in sicer na podlagi in v okviru pokojninskih zakonov, odnosno zakonskih predpisov, ki se veljajo, kakor tudi uradniki, ki uživajo miloščino po § 76. zakona o civilnih uradnikih, dobivajo iste osebne doklade kakor upokojenecv.

Člen 20.

Sirote državnih uradnikov brez očeta in matere dobivajo osebno draginsko doklado po 5.— dinarjev na dan, in sicer ob pogojih, ki veljajo za upokojenecv glede pravice do osebnih dokladov.

Člen 24.

Državni uslužbenecv in upokojenecv, ki imajo pravico do osebnih draginskih dokladov, imajo tudi pravico do rodbinskih dokladov po 5.— dinarjev na dan, podčastniki pa po 3.— dinarje.

Rodbinska doklada jim gre:

1. za zakonito ženo;
2. za otroka, pojenega v zakonitem zakonu;
3. za pozakonjenega otroka;
4. za adoptiranega otroka, če nima državni uslužbenec svojih otrok;
5. za pastorka;
6. za očeta, mater, deda in babico po očetu, če so siromašnega stanja (če plačujejo na leto manj nego 5.— dinarjev neposrednega davka), če jih edino uslužbenec vzdržuje ter živi z njimi

partijo na saneh; želja si ji je sicer uresničila, ali drugače, kakor si jo je reva mislila.

Pogreba se je udeležil vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmajer, okrajni šolski nadzornik Pavel Flere in več drugih odličnih zalovalcev iz Ptuja, potem mnogo tovarišev in drugega občinstva iz okraja. Šolarji so nesli ob straneh krste številne vence in cvetlične šopke, ki so še dolgo venčali grobno gomilo ljubljene učiteljice. Ormoški čitalnični moški pevski zbor, pomnožen s pevci tovariši, je pod vodstvom sodnega svetnika g. Zemljiča zapel v šoli in na pokopališču ganljivi žalostinki. Tovariš Rajšp je imel ob odprtem grobu v srce segajočo poslovilni govor; vse se je solzilo. In kako tudi ne! Tovarišica Marija Preskerjeva je prišla kot mali otrok v Ormož s svojim že umrlim očetom, višjim sodnim svetnikom dr. Preskerjem. Micica, tako so jo klicali domači, je začela hoditi tukaj v slovensko šolo in je prišla v I. razred k tovarišu Rajšpu. Deklica je bila nadarjena in marljiva. Po ljudski šoli je stopila v žensko učiteljsko v Mariboru in naredila zrelostni izpit leta 1910. usposobljenostni pa leta 1913. Njeno prvo mesto je bilo pri

škem odru. Ta dan je še večerjala, se veselila in šalila z otroci; po večerji je nameravala pomagati otroke spraviti spat, in ko je hotela vžgati svečo za drugo sobo, se nenadoma zvrne na tla, dvakrat globoko zasope in izdihne za večno. Drugi dan, v ponedeljek, ko bi morala priti v šolo, smo v Ormožu šele zvedeli njeno smrt. Najprej je bilo določeno, da bo v torek pokopana v Ptuju. Ali njene ormoške prijateljice so dosegle, da je bil njen pogreb v sredo v Ormožu.

V torek, 6. decembra se je vršil ob 4. uri popoldne spreved v Ptuju, katerega so se udeležili tudi nekateri Ormožani in mnogo odličnega ptujskega občinstva, — do meje ptujskega mesta, kjer so pokojnico prevzeli na sani Ormožani in jo pripeljali zvečer v Ormož. Tukaj je bila v krsti položena na mrtvaški oder v vestibulu mestne šole, ki je bil v ta namen lično draperiran in okrašen s cvetjem in zelenjem; na častni straži so stali Sokoli. Drugi dan ob 10. uri predpoldne je bila prepeljana na saneh v cerkev, po maši pa se je vršil veličasten pogreb na pokopališče. Bilo je zelo mrzlo in dosti snega. Ne dolgo pred smrtjo si je želela daljšo

v skupnem gospodarstvu in če tudi uslužbenec sam nima lastne imovine ali dohodkov, od katerih se plačuje na leto več nego 5.— dinarjev neposrednega davka, kamor pa se ne vsteva plača ali pokojnina, ki jo prejema iz državne blagajne;

7. za rodnege brata ali rodno sestro, in sicer samo, če sta vojni siroti (t. j. če jima je oče kot vojaški obveznik ali političen interniranec med vojno padel, umrl ali če se izza vojne pogošča), če sta siromašnega stanja (če plačujeta na leto manj nego 5.— dinarjev neposrednega davka), če ju edino uslužbenec vzdržuje ter živi z njima v skupnem gospodarstvu in če tudi uslužbenec sam nima lastne imovine ali dohodkov, od katerih se plačuje na leto več nego 5.— dinarjev neposrednega davka.

Rodbinske doklade pripadajo otrokom, bratom in sestram do izpolnjenega 16. leta, kolikor niso v tem zakonu navedene izjeme.

Če je v eni rodbini več članov, ki so državni uslužbenecv ter vzdržujejo enega izmed teh nastetih sorodnikov, ima pravico do teh dokladov samo en rodbinski član, in sicer najstarejši.

Za dokaz o siromašnem stanju zgoraj nastetih sorodnikov služi potrdilo pristojnih finančnih uradov, v Beogradu davčnega oddelka; za dokaz, da jih edino dotični uslužbenec vzdržuje, istotako za dokaz o skupnem življenju služi jamstvo treh ukaznih uradnikov, duhovnikov ali učiteljev.

Člen 25.

Draginske doklade so vezane:

1. pri upokojenecv in upokojenkah in osebah, ki uživajo miloščino, na oni kraj, kjer so pridobili pravico do pokojnine ali miloščine, odnosno na oni kraj, kjer stalno žive, če so doklade v tem okraju manjše.

Člen 26.

Izjemi od pravice do draginskih dokladov obče, t. j. osebnih dokladov, stanovanjskih dokladov in rodbinskih dokladov, so upokojenecv in upokojenk, ki imajo bodisi od lastne imovine, bodisi od osebnega dela na mesec 1000.— ali več dinarjev dohodkov.

Oni državni upokojenecv, ki se bavijo s samostojnim obratom ali s svobodno profesijo, kakor: odvetniki, odvetniški pripravniki, zdravniki, inženjerji in drugi, nimajo pravice do draginske doklade, razen če dokažejo z zdravniškim izričevalom, izdanim po državnih ali občinskih zdravnikih, da so nesposobni za delo vsled starosti in telesne nesposobnosti, ali če so preke- račili 70. leto starosti.

Člen 27.

Določila člena 26., odstavka 1., ne velja za upokojenecv in upokojenk, ki prejemajo osebno pokojnino, če so bili upokojeni po 25. službenih letih.

Člen 28.

Od pravice do rodbinskih dokladov so izjemi:

1. aktivni ministri;
2. rezervni častniki v vojaški službi, ki drugače niso državni uslužbenecv ali upokojenecv, razen če se ugotovi, da je ostala rodbina brez sredstev za življenje, ker je bil njen glavni poklicnik v vojaško službo;
3. sirote državnih uslužbenecv;
4. aktivni državni uslužbenecv, ki imajo razen plače še kaj imovine ali dohodkov, od katerih plačujejo na leto preko 300.— dinarjev neposrednega davka;
5. aktivni državni uslužbenecv, ki niso državljani naše kraljevine, za one rodbinske člane, ki ne žive na ozemlju naše kraljevine;
6. sluga državnih oblastev, ki imajo imovine, od katerih plačujejo na leto več nego 5.— dinarjev neposrednega davka.

Člen 29.

Rodbinska doklada za otroke ne gre uslužbenecv.

1. Če ima žena toliko rednih dohodkov, bodisi iz premoženja ali nepremične imovine, bodisi iz osebnega dela, da znašajo ti dohodki na mesec 200.— dinarjev in več;

2. če je žena upokojenka, mož pa aktiven uslužbenec ali upokojenec;

3. če je mož upokojenec, žena pa aktivna uslužbenka;

4. če sta šla zakonca narazen, ne glede na to, ali je pravda o ločitvi zakona uvedena ali ne.

Člen 30.

Rodbinska doklada za otroke ne gre uslužbenecv.

1. za otroke, ki stopi v javno ali privatno službo z dohodki v denarju ali v naravi, če znašajo ti njegovi dohodki na mesec 200.— dinarjev ali več;

2. za otroke, ki se oskrbuje v javnem civilnem, vojaškem, dobrodelnem ali vzgojnem zavodu na brezplačnem mestu, če znaša ali presega vrednost tega vzdrževanja na mesec 200 dinarjev;

3. za otroke, ki ima šolsko ali naučno stipendijo, užitek iz kakršnegakoli fonda, podpore ali ustanove na mesec 200.— dinarjev ali več;

4. za otroke, ki vstopi v trgovino, v obrt ali podjetje za učenca ali vajenca, pa ga vzdržuje deležalec brez nagrade;

5. za otroke, ki se omoži ali oženi;

6. za otroke, ki ima lastno premoženje ali nepremično imovino, katere dohodki znašajo na mesec 200.— dinarjev ali več.

Člen 31.

Rodbinska doklada za očeta, mater, deda, babico po očetu kakor tudi za brate in sestre (vojne sirote) ne pripada:

1. upokojenkam, ki dobivajo vdovsko pokojnino;

2. ženam državnim uslužbenkam in upokojenkam, če jim je mož živ ter živi z njimi v zakonitem zakonu.

Člen 32.

Izjemoma se priznava pravica do rodbinske doklade za otroke tudi po izpolnjenem 16. letu:

1. za hčer, če gospodinja očetu, ki je vdovec;

2. če je otrok duševno ali telesno trajno nesposoben za kakršnokoli delo ali pridobivanje;

3. če otrok redno nadaljuje šolanje v državi ali v inozemstvu, in sicer za čas šolanja, toda najdalje do izpolnjenega 24. življenjskega leta; če pa otrok zaradi službovanja v vojski ni mogel do 24. leta dovršiti šolanja, se mu priznava pravica do rodbinske doklade, dokler ne dovrši rednega šolanja, toda najdalje do 26. življenjskega leta.

Tudi za primere pod točkami 1. do 3. veljajo omejitve po členu 30., točkah 1. do 6.

Nesposobnost za delo ali za pridobivanje se dokazuje z izpričevalom državnega zdravnika ali pa občinskega zdravnika v krajih, kjer državnega zdravnika ni; obiskovanje šole se dokazuje z izpričevalom šolskega oblastva.

Člen 33.

Za otroke, ki uživajo pokojnino po predpisih Srbije in Črne gore, velja tole:

Če uživajo pokojnino otroci brez očeta in matere, gre pravica do prejemanja osebne pokojninske draginske doklade najstarejšemu, ki preleva za ostale uživalce iste pokojnine še po 5 dinarjev na dan kot rodbinsko doklado.

Če pa imajo otroci, ki uživajo pokojnino po očetu ali materi, enega roditelja še živega, ki je državni uslužbenec, nimajo pravice do pokojninske osebne doklade, nego njih roditelj ima pravico do rodbinske doklade zanje, in sicer ob pogojih, ki so razloženi v členih 29. in 31.

Če je več otrok nego eden, se razdeli znesek te pokojnine na enake dele in po velikosti vsakega dela se ocenijo, ali izpolnjuje otrok glede imovinskega stanja pogoje, ki se po tem zakonu zahtevajo za pridobitev pravice do rodbinske doklade.

Sv. Marjeti na Pesnici, kjer je služila eno leto; leta 1911. pa je prišla v Ormož. Bila je prej naša pridna učenka, postala je potem naša zvesta tovarišica. 27. februarja t. l. bi bila izpolnila 30 let.

Radi njenega živahnega in veselega temperamenta je bila v Ormožu zelo priljubljena. Imela je neprisljen, prikljupljiv nastop. V šoli je bila vestna učiteljica, kar se šolske oblasti s pohvalnimi dekreti priznane. V občevanju s svojimi stanovskimi tovariši in tovarišicami je bila ljubekna in postrežljiva. Pred leti je bila tudi naša društvena odbornica. Udeležila se je izven šole narodno-prosvetnega dela; bila je tajnica ženske Ciril-Methodove podružnice, čitalnična odbornica, knjižničarka čitalnične ljudske knjižnice, bila je požrtvovalna igralka na domačem gledališčnem odru. S petjem in igranjem na klavirju nam je marsikatero veselo urico priredila.

Kljub njenemu dobremu zunanemu izgledanju, je bolehalo že več let na pljučah, vsled tega je njeno srce slabelo. Posledica je bila kap.

Vsi, ki smo jo poznali, ji ohranimo blag spomin.

—na.

† Marija Preskar.*

Dne 4. decembra 1921 je na domačem Miklavževem večeru pri svoji sestri v Ptuju nagle smrti umrla tovarišica Marija Preskerjeva, učiteljica v Ormožu. V soboto, dne 3. decembra l. l. po šoli se je odpeljala zdrava v Ptuju, da tam obdari svoje nečake in nečakinje; drugi dan v

* To poročilo smo dobili sicer malo pozno, a vendar ga priobčujemo. Uredn. nedeljo, 4. decembra je še celi dan delala in pripravljala darila in še pisala prijateljicam in prijateljem na vse strani miklavške pozdrave, katere so naslovljeni sprejeli, ko je počivala sama že na mrtva-